

13. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

А.І. Кабальок

Національний університет харчових технологій

В умовах ринкової економіки одним з актуальних питань для керівників підприємств є формування організаційно-економічного механізму управління підприємством, що спроможний забезпечити ефективність управління і конкурентоспроможність підприємства.

Організаційно-економічний механізм управління підприємством — це сукупність організаційних і економічних важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством, що сприяє формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу, отриманню конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому [1].

Організаційно-економічний механізм підприємства є результатом дії системи внутрішніх і зовнішніх чинників функціонування та розвитку підприємства, в якому відображається складна система різноманітних економічних відносин. Разом з тим, зі свого якісного боку, він виступає і визначальним фактором успішності цього підприємства, будучи інструментом досягнення поставленої мети [3].

Молочна промисловість є однією з провідних галузей харчової і переробної промисловості, оскільки частка витрат на молочні продукти займає четверте місце після витрат на хлібобулочні, м'ясні, борошняні та макаронні вироби і становить 15 % від загальних витрат на продукти харчування, молоко і молочні продукти завжди є особливо цінними та незамінними продуктами для осіб похилого віку і дітей [2]. Ефективна діяльність підприємств молочної промисловості, підвищення якості і конкурентоспроможності молочної продукції сприятиме насиченню внутрішнього ринку доступними різним групам споживачів високоякісними продуктами харчування, забезпеченню національної продовольчої безпеки, підвищенню життєвого рівня населення, росту його зайнятості, нарощуванню конкурентних переваг підприємства й регіону.

ОЕМ управління підприємством молочної промисловості включає такі підсистеми (рис. 1): прогнозування і планування розвитку; мотивації, організації, контролю; інформаційного забезпечення.

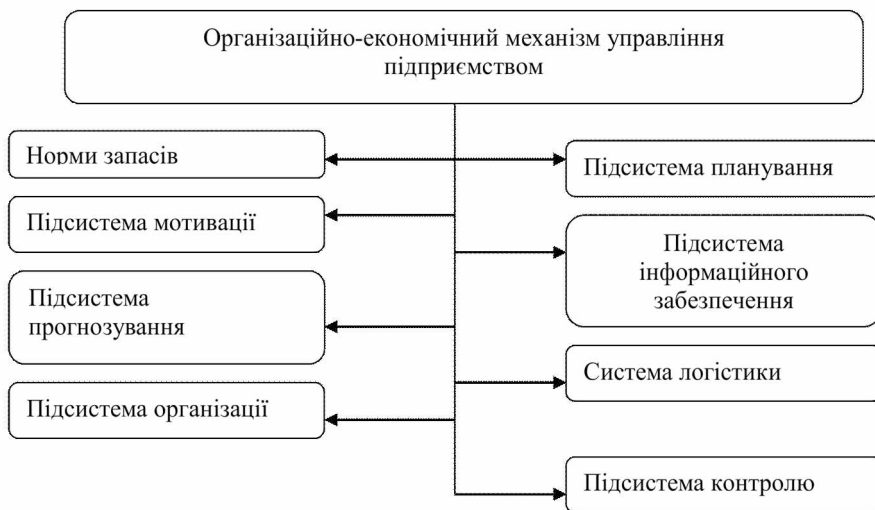

Рис. 1. Структура організаційно-економічного механізму управління [6].

Сектор перероблення молока і виробництва молокопродуктів в Україні — це швидкозростаючий ринок, що динамічно розвивається, відкритий для розширення асортименту та розробки інноваційних молочних продуктів, які забезпечують

основне зростання на ринку. Виробництво молочної продукції — це той вид економічної діяльності, на який протягом останніх років припадала найбільша кількість підприємств, що створювали і впроваджували нові або вдосконалені види інноваційної продукції. До числа новинок відносять товари з додатковою користю, так звані біозбагачені продукти.

На сучасному етапі економічного розвитку підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств можливе за умов впровадження інноваційних технологій виробництва, розвитку інтеграційних процесів, залучення інвестицій для модифікації технологічного обладнання, використання математичних методів та інформаційних технологій в процесі прийняття управлінських рішень.

Від 28 липня Росія заборонила імпорт усього українського молока та молочної продукції. Такі зміни відбулися, передусім, через те, що українські виробники стали шукати інші ринки, а також заміщувати «проблемні» продукти, а також, нинішні відносини України із Росією не просто не сприяють торгівлі, а навіть виглядають дивно на тлі тієї ролі, яку відіграє Росія у збройному конфлікті у східних областях України, а також санкцій, які застосовують проти Росії західні країни. Від початку 2014 року ЄС став найбільшим покупцем українських товарів — за січень-травень туди надійшло 33,5 % всього українського експорту [7].

За даними Державної служби статистики, у 2012 році було вироблено 11,6 млн. тонн молока, при цьому на переробку його надійшло 4,7 млн. тонн, тобто 40 % загального обсягу. Майже 50 % цього молока використано на виробництво сирів, 35 % — продукції зі збираного молока, 2 % — морозива і 13 % — на виробництво вершкового масла і знежиреного молока. За 8 місяців 2013 року виробництво молока всіма категоріями господарств склало 7,9 млн. т, що на 0,9 % більше, ніж у відповідному періоді минулого року [4]. Також, згідно із даними Державної служби статистики, у 2012 р. експорт молочних продуктів з України склав 144,5 тис. тонн (\$508,1 млн.). Найбільше експортується сирів — 62,5 тис. т (43,3 %), молока згущеного — 41,5 тис. т, сироватки — 22,3 тис. т. За вісім місяців 2013 року експорт становить 476 тис. т у перерахунку на молоко, що на 8,5 % менше порівняно із минулорічним періодом [5].

Отже, організаційно-економічний механізм підприємства молочної промисловості слід розглядати як складу систему, що включає підсистеми прогнозування і планування розвитку, мотивації, організації, інформаційного забезпечення. Формування дієвого організаційно-економічного механізму сприятиме вирішенню однієї з найважливіших проблем сучасного господарювання — підвищення конкурентоспроможності українських підприємств молочної промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Зануда А. Рік торговельної війни: від цукерок до молока / А. Зануда // ВВС Україна. — 2014.
3. Міністерство аграрної політики України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. — Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.
4. Савицька В. Актуальні проблеми розвитку ринку молока і молочних продуктів / В. Савицька // Економіка АПК. — 2002. — № 11. — С. 102-138.
5. Савіна С.С. Організаційно — економічний механізм управління підприємством молочної промисловості / С.С. Савіна // Збірник наукових праць ВНАУ. — 2012. — №3. — С. 162 — 166.

6. Чепурко В. В. Моделі ситуаційної діагностики стану аграрних підприємств / В. В. Чепурко // Фінанси України. — 2000. — №6. — С. 79-90.

7. Экономика предприятия: Учеб. пособие / Под общ. ред. д.э.н., проф. Л.Г. Мельника. — Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. — 632 с.

Науковий керівник — Т.В. Луцька, канд. екон. наук.